

Utlåtande 2017:163 RVII (Dnr 106-339/2016)

Levandegör Sergels Torg

Motion (2016:25) av Erik Slottner (KD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:25) av Erik Slottner (KD) om att levandegöra Sergels Torg anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Erik Slottner (KD) vill i en motion till kommunfullmäktige att en konkret plan tas fram innan år 2018 för att levandegöra Sergels Torg och dess omgivning. Målet ska vara en plats som är trygg och dit människor hittar och där människor vill vara. Motionären föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar om att ta fram en konkret plan i syfte att levandegöra Sergels Torg för att skapa en plats som är trygg och vistelsevänlig och där människor vill mötas, koppla av och umgås.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rådet till skydd för Stockholms skönhet samt till Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden har svarat gemensamt.

Stadsledningskontoret anser att frågan om Sergel Torgs förändring bör hanteras inom vision City för att på bästa sätt innefattas i ett helhetsgrepp om hur Stockholms City ska utvecklas.

Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden anser att åtgärder på längre sikt för att kunna förbättra Sergels Torg påverkas av det framtida programmet för City, trafik- och gatuplanen, samt av det vårdprogram som fastighetskontoret tagit initiativ till att ta fram. Först då kan frågan om Sergels Torg behandlas i ett större sammanhang.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att det är angeläget att Sergels torg blir en tryggare och attraktivare plats. När det framtida programmen för City, trafik- och gatuplanen är färdiga kan frågan om hur Sergels Torg bör förbättras kunna behandlas i ett större sammanhang.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet ställer sig positivt till syftet och vill påminna om det stora arbete med en vision för cityområdet där Sergels torg ingår.

Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting planerar för en förlängning av spårvägslinje 7 från Hamngatan till Klarabergsgatan med en ny hållplats på Klarabergsgatan utanför Åhléns i nära anslutning till T-centralen, Stockholms Central och den nya pendeltågsstationen för Citybanan.

Mina synpunkter

Sergels Torg har all potential att bli en mer attraktiv plats i Stockholms city där människor vill träffas och umgås. Torget är kanske Stockholms mest kända offentliga plats. I enlighet med den tidens ideal separerades bil- och gångtrafiken i olika nivåer. För biltrafiken har platsen med åren fått minskad betydelse, men för gångtrafiken är platsen ett allt mer betydelsefullt nav med flöden som ökar i takt med Citys utveckling. Torgets beläggning med det klassiska triangelmönstret är idag mycket sliten då många plattor har gått sönder genom åren och lagats med asfalt eller andra typer av plattor än de ursprungliga.

Frågan om Sergels torgs förändring kommer att hanteras inom Vision för city för att på bästa sätt innefattas i ett helhetsgrepp om hur Stockholms city ska utvecklas. Detta arbete pågår och staden har presenterat en trafik- och gatumiljöplan för city där Sergels torg ingår. Planen visar på flera konkreta idéer för hur city kan utvecklas från en bilanpassad stadskärna till ett levande city med plats för människor, serveringar och kultur. Det är viktigt med en bred förankring i detta arbete och planen skickas på remiss för att få in stadens och stockholmarnas synpunkter och förslag. Sergels torgs möjliga utformning

är ännu för tidigt att uttala sig om, men jag delar motionärens mening om att Sergels torg är i behov av förändring.

På kort sikt arbetar staden i samverkan med andra aktörer på platsen för att göra Sergels Torg bättre. Mörka klinkerplattor på väggarna har bytts ut mot ljusa. Belysningen har förbättrats och rummet direkt under Sergelfontänen öppnats upp och blivit ljusare och genomskinligare. Sergels Torg har inom ramen för Levande Stockholm också använts för tillfälliga konstinstallationer under sommaren 2016. Under år 2017 genomför till exempel Stockholms stadsteater verksamheter på torget i samråd med trafiknämnden. Till jul blir det åter igen en marknadsplats. Jag ser gärna ytterligare åtgärder på kort sikt i linje med Vision för city och Levande Stockholm.

I nuläget sker stora tätskitsarbeten kring och vid Sergels torg samt att staden och landstinget förlänger Spårväg city till Klarabergsgatan som blir en bilfri gata med gott om plats för gående, cyklister och kapacitetsstark kollektivtrafik.

Bilaga

Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:25) av Erik Slottner om att levandegöra Sergels Torg bifalls.
2. Därutöver anföras följande.

Området kring Sergels Torg är en av de mest kända modernistiska miljöerna i världen.

Dess ursprungliga utförande innehöll både småskaliga och storskaliga detaljer som skulle möjliggöra att torget skulle bli en attraktiv mötesplats för människorna i Stockholm. Så blev knappast fallet. Idag utgör Sergels Torg ett närmast skräckinjagande exempel på hur ett offentligt rum inte ska gestaltas och är ett exempel på misslyckad modernistisk stadsplanering där människor får ge vika för bilar.

Vi anser att det är av största vikt att en konkret plan tas fram senast 2018 för att levandegöra Sergels Torg och dess omgivning. Målet ska vara en plats som är trygg, dit människor hittar och vill mötas, koppla av och umgås. Ett sätt skulle kunna vara att lyfta Plattan till gatunivå och därmed bli en integrerad del med övriga staden, ett annat sätt kan vara att ge Plattan mer grönska, sittplatser och serveringar.

Borgarrådets anförandetext och remissinstansernas svar visar på att ambitionen i motionen är helt korrekt. Men svaret är alltför försiktigt. Borgarrådet skriver att

”frågan om Sergels torgs förändring kommer att hanteras inom Vision för city för att på bästa sätt innefattas i ett helhetsgrepp om hur Stockholms city ska utvecklas.”

Sergels Torg är en för viktig fråga för att hanteras som en bilaga i ett större visionsprogram. Istället behöver en långsiktig och konkret plan tas fram för hur Sergels torg ska kunna bli en trygg mötesplats alla tider på dygnet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:25) av Erik Slottnér (KD) om att levandegöra Sergels Torg anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 31 maj 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Daniel Helldén

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Johanna Sjö, Markus Nordström och Lars Jilmstad (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Erik Slottnér (KD) vill i en motion till kommunfullmäktige att en konkret plan tas fram innan år 2018 för att levandegöra Sergels Torg och dess omgivning. Målet ska vara en plats som är trygg och där människor hittar och där människor vill vara. Motionären föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar om att ta fram en konkret plan i syfte att levandegöra Sergels Torg för att skapa en plats som är trygg och vistelsevänlig och där människor vill mötas, koppla av och umgås

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rådet till skydd för Stockholms skönhet samt till Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden har svarat gemensamt.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärens syn på att Sergels Torg med omgivningar har potential att förbättras för att bli en trygg och attraktiv plats där människor kan mötas.

Den 15 oktober 2012 antogs Visionen för City av kommunfullmäktige. Visionen fungerar som inspirationskälla för hur Stockholms City ska utvecklas. I visionen presenteras sju utvecklingsområden för hur stadskärnan ska utvecklas övergripande. Inom varje delprojekt finns mer detaljerad information om vilka insatser som ska göras just där. 2030 ska alla projekt inom ramen för vision City vara klara.

Stadsbyggnadskontoret gavs samtidigt i uppdrag att upprätta ett program för City och trafikkontoret att upprätta en trafik- och gatumiljöplan för området. Fastighetskontoret har även tagit initiativ att ta fram ett vårdprogram som berör området. I samtliga av dessa finns Sergels Torg med.

Stadsledningskontoret anser att frågan om Sergel Torgs förändring bör hanteras inom vision City för att på bästa sätt innefattas i ett helhetsgrepp om hur Stockholms City ska utvecklas. Detta arbete pågår.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anse motionen besvarad med vad som anförts i tjänsteutlåtandet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

Exploateringsnämnden besvarar remissen med kontorens gemensamma tjänsteutlåtande.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoren delar motionens målbild om den plats som Sergels Torg skulle kunna vara.

Sergels Torg fyller idag en viktig funktion som både ett kommersiellt och kulturellt centrum i City. Det är också en plats där flera buss- och tunnelbanelinjer möts och en naturlig mötesplats för många som bor och vistas i Stockholm. Samtidigt ryms där många utmaningar. Flera studier visar hur Sergels Torg, framför allt på kvällar och nätter, är en plats där många känner sig otrygga.

Sergels torg ligger inom skyddsområdet för riksintresset Stockholms Innerstad med Djurgården och är en av värdekärnorna inom riksintresset. Försök att förbättra Sergels Torg har gjorts under lång tid. Stadsbyggnadsnämnden antog den nu gällande detaljplanen 1996 och exploateringsnämnden fattade 2006 inriktningsbeslut om 150 mnkr. Planen innebär en inglasning av etapp 2 av Sergelgången samt en upprustning av Sergelarkaden med förslag till bibehållit offentligt rum och privatisering och inglasning för olika verksamheter. I inriktningsbeslutet finns också ett resonemang kring balansen mellan att privatisera det offentliga rummet och att rusta upp och göra plats för fler affärsverksamheter. Av olika skäl har detaljplanen inte genomförts. Sedan detaljplanen upprättades och inriktningsbeslut fattades har inga beslut fattats gällande Sergels Torgs framtid.

Förutom detaljplanen för Sergelgången finns andra styrdokument och visioner för Sergels torg. År 2012 fattade Kommunfullmäktige beslut om Vision för City. Visionen inrymmer sju visionsmål och i beslutet gavs stadsbyggnadskontoret i uppdrag att upprätta ett program för City och trafikkontoret att upprätta en trafik- och gatumiljöplan för området. I både programarbetet för City och trafik- och gatumiljöplanen finns Sergels Torg med som en del av Citys utveckling. Planerna för Sergels Torg är mer eller mindre långsiktiga och mer eller mindre omfattande.

På kort sikt arbetar förvaltningarna tillsammans med andra aktörer på platsen, såsom fastighetsägare och näringsidkare. I samverkan genomförs åtgärder för att

göra Sergels Torg bättre. Mörka klinkerplattor på väggarna har bytts ut mot ljusa. Belysningen har förbättrats och rummet direkt under Sergelfontänen öppnats upp och blivit ljusare och genomskiktigare. Sergels Torg har inom ramen för Levande Stockholm också använts för tillfälliga konstinstallationer under sommaren 2016. Till jul blir det en marknadsplats. City i samverkan, där Stockholms stad är medlem tillsammans med bland andra fastighetsägare, handeln, SL och polisen, arbetar dessutom kontinuerligt för att förändra Sergels Torg till det bättre.

För att på längre sikt förbättra Sergels Torg krävs dock större och mer omfattande åtgärder. Hur dessa kommer att se ut påverkas av det framtida programmet för City, trafik- och gatuplanen, samt av det vårdprogram som fastighetskontoret nyligen tog initiativ till att ta fram. När dessa arbeten är färdiga kan den specifika frågan om hur Sergels Torg bör förbättras att kunna behandlas i ett större sammanhang.

Slutligen ser kontoren att Sergels Torg har all potential att bli en mer attraktiv plats i Stockholms city där människor vill träffas och umgås. Kontoren kommer att fortsätta arbeta för att den potentialen realiseras.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

3. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
4. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Erik Slottner (KD), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se under exploateringsnämnden för gemensamt tjänsteutlåtande.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

Trafiknämnden beslutar att som svar på remissen överlämna kontorens gemensamma tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck (M) , *bilaga 1*.

Mikael Valier (KD) instämde i förslag från vice ordföranden Cecilia Brinck m.fl. (M).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se under exploateringsnämnden för gemensamt tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ersätтарыtrande gjordes av Susanne Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

År 2012 beslutade kommunfullmäktige om Vision för City med sikte mot 2030. Ett av målen i visionen handlar om attraktiva, aktiverade och trygga offentliga rum. Enligt förvaltningen är det angeläget att Sergels torg blir en tryggare och attraktivare plats i Stockholms city där människor vill träffas och umgås. Utifrån kommunfullmäktiges mål "Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar" arbetar förvaltningen i samarbete med civilsamhället, stadens övriga förvaltningar och polismyndigheten för att öka tryggheten och säkerheten lokalt. För planering och genomförande av fysiska åtgärder på Sergels torg ansvarar trafikkontoret, exploateringskontoret och stadsbyggandskontoret.

Enligt trafikkontoret arbetar Stockholms stad både på kort och lång sikt för att göra Sergels Torg bättre. Kortsiktiga åtgärder har under senare år varit att de mörka klinkerplattorna har bytts ut mot ljusa, belysningen har förbättrats och rummet direkt under Sergelfontänen har öppnats upp och blivit ljusare. Sergels Torg har inom ramen för projektet Levande Stockholm också använts för tillfälliga konstinstallationer och inte minst till jul blir det en marknadsplats. City i samverkan, där Stockholms stad är medlemmar tillsammans med bland andra fastighetsägare, handeln, SL och Polisen, arbetar dessutom kontinuerligt för att förändra Sergels Torg till det bättre.

Enligt trafikkontoret krävs på längre sikt större och mer omfattande åtgärder för att förbättra Sergels torg. Hur dessa kommer att se ut påverkas av det framtida programmet för City, trafik- och gatuplanen samt av det vårdprogram som fastighetskontoret nyligen tog initiativ till att ta fram. När detta arbete är färdigt kan den specifika frågan om hur Sergels Torg bör förbättras att kunna behandlas i ett större sammanhang

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Rådet till skydd för Stockholms skönhets yttrande daterat den 13 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Skönhetsrådet ställer sig positivt till syftet och vill påminna om det stora arbete med en vision för cityområdet som stadsbyggnadskontoret lägger fram under hösten 2016 och där Sergels torg ingår.

Sergels torg är en av cityområdets mest centrala platser, inte bara geografiskt utan också ur stadsmiljöperspektiv där kulturhistorisk och symbolisk betydelse är medräknad. Sergels torg är också en av de mest besökta platserna i city. Det är viktigt att området, med det slitage och det tryck som finns på området, prioriteras när det gäller ett fortsatt arbete för att öka platsens attraktionskraft, det är däremot viktigt att det inte lyfts ur eller föregår det stora sammantagna arbete för ett program för citykärnan som följer som del av "Vision City 2030". Sett i ett större sammanhang, med förbättrade kopplingar och analyserad betydelse för cityområdet kan Sergels torg utvecklas till en i flera avseenden förbättrad mötesplats för boende och besökare i Stockholm, både när det gäller kollektivtrafik, arkitektoniskt tyngd och social trygghet.

Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting

Trafikförvaltningens yttrande daterat den 20 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Landstinget planerar för en förlängning av spårvägslinje 7 från Hamngatan till Klarabergsgatan med en ny hållplats på Klarabergsgatan utanför Åhléns i nära anslutning till T-centralen, Stockholms Central och den nya pendeltågsstationen för Citybanan. Den nya spårvägshållplatsen ersätter tidigare ändhallplats på Hamngatan vid Sergels torg, vilken tagits bort i samband med de renoveringsarbeten som Stockholms stad genomför vid Sergels torg.

Såsom beskrivs i motionen innefattar det pågående renoveringsprojektet vid Sergels torg förberedande arbeten för spårvägens förlängning. Arbetena omfattar en förstärkning av det brodäck på vilket Klarabergsgatan, Sergels torg och Hamngatan

vilar, för att möjliggöra spårvägstrafiken. Stockholms stad bygger även betongspårkroppar, kabelkanaler och kontaktledningsfundament för spårvägen på landstingets bekostnad. Landstinget ansvarar för BEST-arbeten (Bana El Signal Tele), anläggning av hållplats och vändyta, samt trafikering av den förlängda spårvägen.

Järnvägsplan för spårvägens förlängning ställdes ut för granskning under perioden juni-augusti 2014. Planen har därefter justerats utifrån mottagna synpunkter och skickats till Trafikverket för fastställelse.

Spårvägens förlängning, samt stadens åtgärder kopplade till denna, förväntas ge flera positiva effekter. Stockholms stad omvandlar delar av Klarabergsgatan till en bilfri gata med nya breda gångstråk och vistelseytor. Detta är i linje med järnvägsplanens gestaltungsprogram, enligt vilket Klarabergsgatan bör ges en stark identitet som huvudstråk och affärsgata. Det förenklade bytet mellan spårväg och övriga trafikslag (tunnelbana, pendel-, regional- och fjärrtåg samt buss) vid den nya ändhållplatsen ger en attraktivare kollektivtrafik och därmed ökat kollektivtrafikresande. Spårvägen bidrar också till förbättrad luftkvalitet och minskat buller i centrala Stockholm.

Även busstrafiken kommer att vara fortsatt viktig på platsen och en god framkomlighet för denna behöver säkerställas. Idag trafikeras Klarabergsgatan (hållplats Sergels torg) av flera innerstadslinjer samt nattlinjer mot Stockholms förorter.

Reservationer m.m.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Erik Slottner (KD) enligt följande.

Beslutar att bifalla motionen om att levandegöra Sergels Torg, samt att därutöver anför följande:

Området kring Sergels Torg är en av de mest kända modernistiska miljöerna i världen. Dess ursprungliga utförande innehöll både småskaliga och storskaliga detaljer som skulle möjliggöra att torget skulle bli en attraktiv mötesplats för människorna i Stockholm. Så blev knappast fallet. Idag utgör Sergels Torg ett närmast skräckinjagande exempel på hur ett offentligt rum inte ska gestaltas.

Förvaltningens svar visar på att ambitionen i motionen är helt korrekt. Men svaret är alltför försiktigt. Nämnden bör bifalla motionen och enhälligt föreslå att en långsiktig plan tas fram, med mer eller mindre detaljer beroende på tidsspannet.

Kristdemokraterna anser att det är av största vikt att en konkret plan tas fram senast 2018 för att levandegöra Sergels Torg och dess omgivning. Målet ska vara en plats som är trygg, dit människor hittar och där människor vill mötas, koppla av och umgås.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Cecilia Brinck (M) m.fl. enligt följande.

Beslutar att tillstyrka motionen, samt att därutöver anför:

Området kring Sergels Torg är en av de mest kända modernistiska miljöerna i världen. Dess ursprungliga utförande innehöll både småskaliga och storskaliga detaljer som skulle möjliggöra att torget skulle bli en attraktiv mötesplats för människorna i Stockholm. Så blev knappast fallet. Idag utgör Sergels Torg ett närmast skräckinjagande exempel på hur ett offentligt rum inte ska gestaltas.

Förvaltningens svar visar på att ambitionen i motionen är helt korrekt. Men svaret är alltför försiktigt. Nämnden bör bifalla motionen och enhälligt föreslå att en långsiktig plan tas fram, med mer eller mindre detaljer beroende på tidsspannet.

Vi anser att det är av största vikt att en konkret plan tas fram senast 2018 för att levandegöra Sergels Torg och dess omgivning. Målet ska vara en plats som är trygg, dit människor hittar och där människor vill mötas, koppla av och umgås.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Ersätтарыttrande gjordes av Susanne Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD), enligt följande.

Att stadsdelsnämnden bifaller motionen

Därutöver vill vi anföra följande:

Området kring Sergels Torg är en av de mest kända modernistiska miljöerna i världen. Dess ursprungliga utförande innehöll både småskaliga och storskaliga detaljer som skulle möjliggöra att torget skulle bli en attraktiv mötesplats för människorna i Stockholm. Så blev knappast fallet. Idag utgör Sergels Torg ett närmast skräckinjagande exempel på hur ett offentligt rum inte ska gestaltas.

Vi anser att det är av största vikt att en konkret plan tas fram senast 2018 för att levandegöra Sergels Torg och dess omgivning. Målet ska vara en plats som är trygg, dit människor hittar och där människor vill mötas, koppla av och umgås.